

Договірні спадкові правовідносини. Книга 2

Дане науково-практичне видання (монографія) присвячене аналізу українськими та іноземними вченими і практичними фахівцями актуальних питань договірних спадкових правовідносин. Висвітлені проблемні питання спадкового права та спадкування Швеції, Словаччини, судової практики з розгляду спадкових справ, нотаріальної та консульської практики вчинення нотаріальних проваджень, що пов'язані із договірними спадковими відносинами, надано проєкти нотаріальних актів. Авторами надано глибокий аналіз теоретичних основ договірних спадкових відносин, різних видів договорів згідно українського законодавства, які зумовлені спадковими відносинами, розкритті договори, які пов'язані із спадковими відносинами у Польщі, Австрії, Німеччині, Швейцарії. Щодо Франції та Італії акцент зроблено на забороні договорів, що пов'язані із спадковими відносинами. Запропонований глибокий аналіз іноземного законодавства щодо спадкового права та договірних спадкових відносин Франції, Швейцарії, Швеції, Австрії, Німеччини, Польщі, Словаччини та актів Європейського Союзу з метою вивчення українськими фахівцями іноземного досвіду та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Видання стане у нагоді науковцям, суддям, адвокатам, нотаріусам, консулам, аспірантам, докторантам і іншим особам, які цікавляться як національними, так і міжнародними (транскордонними) аспектами спадкового права.

ГО «ЦЕНТР ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ФУРСИ»
«FURSA CENTER LEGAL RESEARCH»

**Серія «Спадкове право:
національні, порівняльні та міжнародні аспекти»**

КНИГА ДРУГА

ДОГОВІРНІ СПАДКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Українсько-англомовне науково-практичне видання

*За загальною редакцією доктора юридичних наук,
професора, заслуженого юриста України С.Я. Фурси,
кандидата юридичних наук, доцента О.В. Кіріяк*

**Series «Law of Succession:
National, Comparative and International Aspects»**

VOLUME II

SUCCESSION-RELATED CONTRACTS

Ukrainian and English-language scientific and practical edition

*Under the general editorship of Doctor of Law,
Professor, Honored Lawyer of Ukraine S. Ya. Fursa,
Candidate of Law, Associate Professor O. V. Kiriiaak*

Київ • Алерта • 2026

Рецензенти:

Лариса Діденко – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики Міжнародного гуманітарного університету;

Маркіян Мальський – доктор юридичних наук, адвокат і керуючий партнер юридичної фірми «Atzinger», Почесний консул Республіки Австрія у м. Львові;

Володимир Скрипник – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри фундаментальних і юридичних наук факультету права, гуманітарних і соціальних наук Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Авторський колектив:

Частина I

Фурса С.Я., Фурса Є.І. Розділ 1; **Фурса Є.Є. Козяр-Скок Л.В.** Розділ 2; **Кіріак О.В.** Розділ 3; **Дякович М.М.** Розділ 4; **Лукасевич-Крутник І.С.** Розділ 5; **Заїка Ю.О.** Розділ 6; **Возняковська К.А.** Розділ 7.

Частина II

Бордюг Т.О. Розділ 8; **Фаб'єн Лабель** Розділ 9; **Фридерик Золь, Войцех Баньчик** Розділ 10; **Бруно Конзас** Розділ 11.

Частина III

Орзіх Ю.Г. Розділ 12; **Данієла Ганджалова, Любіца Сакторова, Мірослава Доліхалова** Розділ 13; **Мілан Судзіна** Розділ 14.

Д61 Договірні спадкові правовідносини. Книга 2. Серія: Спадкове право: національний, порівняльний та міжнародний аспекти. Українсько-англійськомовне науково-практичне видання. / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Фурси С.Я., кандидата юридичних наук, доцента Кіріак О.В. Київ: Алерта, 2026. 512 с.

ISBN 978-617-566-980-8

Дане науково-практичне видання (монографія) присвячене аналізу українськими та іноземними вченими і практичними фахівцями актуальних питань договірних спадкових правовідносин. Висвітлені проблемні питання спадкового права та спадкування Швеції, Словаччини, судової практики з розгляду спадкових справ, нотаріальної та консульської практики вчинення нотаріальних проваджень, що пов'язані із договірними спадковими відносинами, надано проєкти нотаріальних актів. Авторами надано глибокий аналіз теоретичних основ договірних спадкових відносин, різних видів договорів згідно українського законодавства, які зумовлені спадковими відносинами, розкритті договори, які пов'язані із спадковими відносинами у Польщі, Австрії, Німеччині, Швейцарії. Щодо Франції та Італії акцент зроблено на забороні договорів, що пов'язані із спадковими відносинами. Запропонований глибокий аналіз іноземного законодавства щодо спадкового права та договірних спадкових відносин Франції, Швейцарії, Швеції, Австрії, Німеччини, Польщі, Словаччини та актів Європейського Союзу з метою вивчення українськими фахівцями іноземного досвіду та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Видання стане у нагоді науковцям, суддям, адвокатам, нотаріусам, консулам, аспірантам, докторантам і іншим особам, які цікавляться як національними, так і міжнародними (транскордонними) аспектами спадкового права.

Усі наукові доробки подано у авторській редакції.

УДК 347.65/.68(477+4)(02)

Reviewers:

Larysa Didenko – Doctor of Law, Professor, Head of the Department of civil law disciplines and Statistics at the International Humanitarian University;

Markiyan Malsky – Doctor of Law, Attorney and managing partner of the law firm «Arzinger», Honorary Consul of the Republic of Austria in Lviv;

Volodymyr Skrypnyk – Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Fundamental and Legal Sciences Faculty of Law, Humanities and Social Sciences of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradsky National University.

Authors:

Part I

Fursa S. Ya., Fursa Ye.I. Section 1; **Fursa Ye., Koziar-Skok L.V.** Section 2; **Kiriiaik O.V.** Section 3; **Diakovych M.M.** Section 4; **Lukasevych-Krutnyk I.S.** Section 5; **Zaika Yu.O.** Section 6; **Vozniakovska K.A.** Section 7.

Part II

Bordyug T.O. Section 8; **Fabienne Labelle** Section9; **Fryderyk Zoll, Wojciech Bańczyk** Section10; **Bruno Concas** Section 11.

Part III

Orzikh Yu.G. Section 12; **Daniela Gandžalová, Ľubica Saktorová, Miroslava Dolihalová** Section 13; **Milan Sudzina** Section 14.

D61 Succession-related contracts. Volum II. Series «Law of Succession: National, Comparative and International Aspects». Ukrainian and English-language scientific and practical edition / Under the general editorship of Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine Fursa S. Ya., Candidate of Law, Associate Professor Kiriiaik O. V. Kyiv: Alerta, 2026. 512 p.

ISBN 978-617-566-980-8

This scientific and practical publication (monograph) is devoted to the analysis by Ukrainian and foreign scientists and practical specialists of current issues of Succession related contracts.. The problematic issues of inheritance law and inheritance of Sweden, Slovakia, judicial practice in considering inheritance cases, notarial and consular practice of conducting notarial proceedings related to contractual inheritance relations are highlighted, drafts of notarial acts are provided. The authors provide an in-depth analysis of the theoretical foundations of contractual inheritance relations, various types of contracts under Ukrainian legislation, which are conditioned by inheritance relations, disclosure of contracts related to inheritance relations in Poland, Austria, Germany, Switzerland. Regarding France and Italy, the emphasis is on the prohibition of contracts related to inheritance relations. An in-depth analysis of foreign legislation on inheritance law and contractual inheritance relations of France, Switzerland, Sweden, Austria, Germany, Poland, Slovakia and acts of the European Union is proposed with the aim of studying foreign experience by Ukrainian specialists and adapting Ukrainian legislation to EU legislation.

The publication will be useful to scientists, judges, lawyers, notaries, consuls, postgraduate students, doctoral students and other persons interested in both national and international (cross-border) aspects of inheritance law.

All scientific works are submitted in the author's edition.

UDC 347.65/.68(477+4)(02)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	23

ЧАСТИНА І.

ДОГОВОРИ, ЩО ЗУМОВЛЕНІ СПАДКОВИМИ ПРАВОВІДНОСИНАМИ В УКРАЇНІ: НАЦІОНАЛЬНІ, ПОРІВНЯЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОГОВІРНИХ СПАДКОВИХ ТА ІНШИХ ВІДНОСИН

<i>(Фурса С.Я., Фурса Є.І.)</i>	29
Глава 1.1. Договірні конструкції у відносинах, що зумовлені спадковими правами та обов'язками	32
Глава 1.2. Суб'єкти договірних спадкових правовідносин та нотаріальних процесуальних правовідносин: комплексність правовідносин та взаємодія їх суб'єктів	43
Глава 1.3. Об'єкт спадкових та пов'язаних з ними відносин: актуальні проблеми судової, нотаріальної практики і дискусії вчених.....	55
Глава 1.4. Зміст спадкових прав в договірних відносинах у контексті аналізу чинного Цивільного кодексу України та Проекту оновленого ЦК.....	64

РОЗДІЛ 2. ДОГОВОРИ, ЩО ЗУМОВЛЕНІ СПАДКОВИМИ ВІДНОСИНАМИ: ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ, ЗАКОНОДАВЧА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ НОТАРІАЛЬНОГО ПОСВІДЧЕННЯ НОТАРІУСОМ І КОНСУЛОМ *(Фурса Є.Є., Козяр-Скок Л.В.)*

Глава 2.1. Договір про зміну черговості одержання права на спадкування за законом	82
<i>Проект № 1 договору про зміну черговості одержання права на спадкування за законом та розподіл спадщини</i>	91
Глава 2.2. Договірні відносини щодо визнання спадкоємця таким, що не пропустив строк на прийняття спадщини чи пропустив з поважних причин.....	93
Глава 2.3. Договірні відносини між пережившим з подружжя і спадкоємцями про поділ спадкового майна	100

Глава 2.4. Договірні відносини між відказоодержувачем та спадкоємцем.....	106
Глава 2.5. Договірні відносини між нотаріусом або спадкоємцями та виконавцем заповіту щодо повноважень останнього	109
Глава 2.6. Договір про переважне право окремих спадкоємців на виділ їм спадкового майна в натурі.....	112
Глава 2.7. Договірні відносини кредиторів зі спадкоємцями про задоволення їх вимог за рахунок спадкового майна.....	115

РОЗДІЛ 3. ТЛУМАЧЕННЯ ЗАПОВІТУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ АВТОНОМІЇ ВОЛІ: ДОГОВІРНА МОДЕЛЬ (Кіріяк О.В.)... 120

Глава 3.1. Тлумачення правочину як інструмент реалізації автономії волі	122
3.1.1. Поняття та доктринальне значення тлумачення правочину у приватному праві	124
3.1.2. Доктринальна конструкція тлумачення змісту правочину..	124
3.1.2.1. Автономне тлумачення змісту правочину його стороною (сторонами).....	128
3.1.2.2. Судове тлумачення змісту правочину: межі втручання у волевиявлення.....	130
3.1.2.3. Методи тлумачення змісту правочину у цивільному праві.....	132
3.1.2.4. Інші релевантні обставини тлумачення правочину як засобу реалізації принципу автономії волі.....	135
Глава 3.2. Тлумачення заповіту в цивільному праві України: нормативні, доктринальні та практичні аспекти	138
3.2.1. Теоретико-історичні засади тлумачення заповіту як одностороннього правочину	142
3.2.2. Нормативне регулювання тлумачення заповіту в цивільному законодавстві України.....	147
3.2.3. Суб'єкти тлумачення заповіту та процесуальні особливості реалізації заповідальної волі	152
3.2.4. Особливості тлумачення заповіту у світлі судової практики: традиційні підходи та проблемні зони.....	157
3.2.5. Порівняльно-правові підходи до тлумачення заповіту в іноземних правопорядках	160
Глава 3.3. Тлумачення заповіту через призму новелізації цивільного законодавства.....	167
3.3.1. Зміни, що стосуються процедури тлумачення заповіту спадкоємцями.....	169

3.3.2. Судове тлумачення заповіту в разі спору між спадкоємцями.....	170
3.3.3. Аналіз змін у контексті сучасного правового регулювання спадкових відносин	171
Глава 3.4. Автономія волі у тлумаченні заповіту: узагальнення та перспективи	177

РОЗДІЛ 4. ПРО ПОДІЛ СПАДЩИНИ МІЖ

СПАДКОЄМЦЯМИ (Дякович М.М.)..... 180

Глава 4.1 Загальні положення про договори про поділ (виділ): законодавчі положення та судова практика.....	182
Глава 4.2 Договір про поділ спадщини: матеріальна природа.....	184
<i>Проект № 2 договору про поділ спадкового майна</i>	185
Глава 4.3. Виділ частки спадкоємця у спадщині в натурі.	188

РОЗДІЛ 5. ДОГОВІР ПРО ПЕРЕРОЗПОДІЛ СПАДЩИНИ: ТЕОРІЯ, НОТАРІАЛЬНА ТА СУДОВА ПРАКТИКА

(Лукаsevич-Крутник І.С.)..... 192

Глава 5.1. Актуальність дослідження правової природи договору про перерозподіл спадщини в умовах сьогодення ...	194
Глава 5.2. Поняття договору про перерозподіл спадщини та його місце серед договорів в сфері спадкового права.	197
Глава 5.3. Сторони договору про перерозподіл спадщини	207
Глава 5.4. Передумови укладення договору про перерозподіл спадщини	212
Глава 5.5. Істотні умови договору про перерозподіл спадщини....	217
Глава 5.6. Форма договору про перерозподіл спадщини в умовах рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України..	221

РОЗДІЛ 6. ДОГОВІР НА УПРАВЛІННЯ СПАДЩИНОЮ

(Заїка Ю.О.)..... 225

Глава 6.1. Правова природа договору на управління спадщиною...	228
Глава 6.2. Об'єкт управління.....	233
6.2.1. Житло як об'єкт управління.	234
6.2.2. Підприємство як об'єкт управління.	236
Глава 6.3. Форма та суб'єктний склад договору управління спадщиною	237
6.3.1. Форма договору на управління спадщиною.....	237
6.3.2. Суб'єктний склад договору на управління спадщиною...	238

Глава 6.4. Зміст договору на управління спадщиною та правові наслідки його порушення.....	243
Додаток 1. Договір на управління спадщиною	249
Додаток 2. Свідectво, яке посвідчує повноваження управителя спадщини – корпоративними правам	251

РОЗДІЛ 7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН У ДОГОВІРНИХ СПАДКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ТА СУДОВА

ПРАКТИКА (Возняковська К.А.).....	253
Глава 7.1. Теоретико-доктринальні засади відповідальності у договірних спадкових правовідносинах	256
7.1.1. Актуальність проблематики відповідальності у договірній парадигмі спадкового права.....	256
7.1.2. Договірні спадкові правовідносини: від концепції до практики	259
7.1.3. Автономія волі як основа договірної відповідальності у спадкових відносинах.....	261
7.1.4. Підстави виникнення відповідальності сторін у спадкових договорах	262
7.1.5. Роль вини та її специфіка у договірних спадкових правовідносинах	264
7.1.6. Відповідальність як механізм забезпечення стабільності та справедливості у спадкових відносинах (основні функції)	265
Глава 7.2. Відповідальність сторін у договірних спадкових правовідносинах: поняття, види та правові механізми.....	267
7.2.1. Поняття відповідальності у договірних спадкових правовідносинах	267
7.2.2. Загальні умови настання цивільно-правової відповідальності	268
7.2.3. Майнова відповідальність у формі відшкодування збитків у спадкових договорах	269
7.2.4. Неустойка та інші договірні санкції як засоби забезпечення належного виконання спадкового договору...	270
7.2.5. Розірвання спадкового договору як особлива форма реалізації відповідальності сторін	272
7.2.6. Відповідальність спадкоємців і правонаступників за зобов'язаннями, що випливають зі спадкового договору...	273
7.2.7. Відшкодування моральної шкоди у договірних спадкових правовідносинах	275

7.2.8. Принцип добросовісності як орієнтир при застосуванні відповідальності у спадкових правовідносинах.....	276
Глава 7.3. Судова практика та Європейські орієнтири відповідальності сторін у договірних спадкових відносинах....	278
7.3.1. Основні тенденції формування судової практики щодо відповідальності сторін у спадкових договірних відносинах в Україні.....	278
7.3.2 Критерії визначення істотності порушення умов спадкового договору у судовій практиці	279
7.3.3. Доказування відповідальності сторін у спорах щодо спадкових договорів (за практикою ЄСПЛ).....	281
7.3.4. Баланс між договірною свободою та соціальною функцією спадкового договору	285
7.3.5. Вплив судової практики на розвиток законодавства та перспективи вдосконалення регулювання	286

ЧАСТИНА II.

ДОГОВОРИ, ЩО ЗУМОВЛЕНІ СПАДКОВИМИ ПРАВОВІДНОСИНАМИ В ІНОЗЕМНИХ КРАЇНАХ

РОЗДІЛ 8. СПАДКОВІ ДОГОВОРИ У ПРАВІ

ШВЕЙЦАРІЇ: АНАЛІЗ ДОКТРИНАЛЬНИХ ПІДХОДІВ

ТА ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ПРАКТИКИ (Бордюг Т.О.) 291

Вступ 292

Глава 8.1. Загальна характеристика спадкового договору..... 293

Глава 8.2. Договори про розподіл та відчуження часток

спадщини до та після відкриття спадщини (ст. 634–637 ZGB)... 297

8.2.1. Договори щодо відкритої спадщини 297

8.2.2. Договори щодо ще не відкритої спадщини (ст. 636 ZGB) .. 299

8.2.3. Аналіз судової практики..... 302

8.2.3.1. Критерії чинності договору за участі спадкодавця.... 302

8.2.3.2. Усунення колізій між спадковим договором та заповітом, складеним пізніше..... 303

Глава 8.3. Негативний спадковий договір (*Erbverzicht*) 304

РОЗДІЛ 9. ФРАНЦУЗЬКІ УГОДИ ПРО СПАДЩИНУ:

МІЖ ЗАБОРОНОЮ ТА ВИЗНАННЯМ (*Фаб'єн Лабель*) 307

Вступ 309

Глава 9.1. Принципова заборона угод про майбутнє спадкування....	311
Глава 9.2. Визнання численних регульованих спадкових угод.....	315
Глава 9.3. Іноземні спадкові угоди, що застосовуються у Франції.....	320
Висновки.....	321

**РОЗДІЛ 10. УГОДИ ЩОДО СПАДЩИНИ
ЗА НІМЕЦЬКИМ, АВСТРІЙСЬКИМ ТА ПОЛЬСЬКИМ
ЗАКОНОДАВСТВОМ (Фридерик Золь, Войцех Баньчик)**

Вступ	326
Глава 10.1. Розуміння угод щодо спадкування в аналізованих юрисдикціях	328
Глава 10.2. Ширше розуміння угод, які можуть впливати на спадкування	332
Глава 10.3. Приватні або сімейні фонди	333
Глава 10.4. Огляд німецького права.....	334
Глава 10.5. Огляд австрійського права	334
Глава 10.6. Огляд польського права.....	335
Глава 10.7. Угоди про спадщину (угоди про встановлення спадкоємця)	335
10.7.1. Обмеження предмета.....	335
10.7.2. Формальності	336
10.7.3. Обмеження об'єкта.....	336
10.7.4. Юридичний характер (включаючи обов'язкову силу та обмеження щодо можливості відкликання).....	337
10.7.5. Заборона за польським законодавством та обговорення можливих аналогічних результатів.....	338
Глава 10.8. Спільні заповіти.....	339
10.8.1. Обмеження предмета.....	339
10.8.2. Формальності	340
10.8.3. Обмеження об'єкта	341
10.8.4. Юридична природа (включаючи обов'язкову силу та обмеження щодо можливості відкликання)	341
10.8.5. Заборона за польським законодавством та обговорення можливих подібних результатів	343
Глава 10.9. Інші договори, що безпосередньо стосуються спадкування (відмова від права).....	344
10.9.1. Обмеження предмета.....	344

10.9.2. Формальності	344
10.9.3. Обмеження об'єкта	344
10.9.4. Юридична природа (включаючи обов'язкову силу та обмеження щодо можливості відкликання)	345
Глава 10.10. Договори, що настають після смерті (mortis causa, von Todes wegen)	346
Глава 10.11. Довічні договори з обмеженням у часі, пов'язаним зі смертю (після смерті, auf den Todesfall).....	347
10.11.1. Формальності	348
10.11.2. Юридична сила	350
10.11.3. Обмеження об'єкта	351
10.11.4. Юридична сила (позиція в системі спадкового права) ...	352
10.11.5. Юридична сила (обов'язкова сила та обмеження щодо можливості відкликання)	353
Висновок	354

РОЗДІЛ 11. ЗАБОРОНА СПАДКОВИХ УГОД В ІТАЛІЙСЬКОМУ ЦИВІЛЬНОМУ КОДЕКСІ

<i>(Бруно Конзас)</i>	356
Вступ	358
Глава 11.1. Історичні основи заборони	359
Глава 11.2. Сучасне обґрунтування заборони.....	362
Глава 11.3. Єдність обґрунтування заборони	365
Глава 11.4. Mortis causa та дії inter vivos acts.....	367
Глава 11.5. Mortis causa та дії post mortem acts.....	369

ЧАСТИНА III. СПАДКОВЕ ПРАВО ТА НАБУТТЯ СПАДЩИНИ В ІНОЗЕМНИХ КРАЇНАХ

РОЗДІЛ 12. СПАДКОВЕ ПРАВО ШВЕЦІЇ: НАЦІОНАЛЬНИЙ, ТРАНСКОРДОННИЙ ТА ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТИ

<i>(Орзіх Ю.Г)</i>	374
Вступ	377
Глава 12.1. Загальні засади спадкового права Швеції	380
12.1.1. Поняття спадкового та сукцесійного права (successionsrätt) в шведській доктрині	380
12.1.2. Джерела спадкового права Швеції	381

12.1.3. Основні принципи спадкового права Швеції.....	383
Глава 12.2. Спадкування за законом у Швеції та в Україні: порівняльний аналіз.....	386
12.2.1. Спадкування за законом	386
12.2.1.1. Швеція: система спадкових класів (arvsklasser) і «парентельний» принцип (parentelprincip).....	386
12.2.1.2. Аванси на спадщину (förskott på arv).....	387
12.2.1.3. Україна: система спадкових черг і розширене коло спадкоємців.....	388
12.2.2. Проєкт Книги 7 «Право Спадкове»: напрямки можливого коригування черг і обов’язкової частки.....	389
Глава 12.3. Заповітне спадкування: Форма, Зміст, Обмеження	389
12.3.1. Тестаментарна дієдатність (testationshabilitet).....	389
12.3.2. Форма та види заповітів за правом Швеції	391
12.3.2.1. Звичайний заповіт (ordinärt testamente)	391
12.3.2.2. Надзвичайні (екстраординарні) форми: норми та ризики доказування.....	392
12.3.2.3. Відкликання (återkallelse) та зміна заповіту	393
12.3.2.4. Типологія розпоряджень, викладених у заповіті... ..	394
12.3.2.5. Недійсність (ogiltighet) заповіту за правом Швеції ...	395
12.3.2.6. Обов’язкова частка за правом Швеції (laglott).....	396
12.3.2.7. Право представлення в заповітному спадкуванні (representationsrätt)	398
Глава 12.4. Транскордонне спадкування в Швеції	398

РОЗДІЛ 13. СПАДКОВЕ ПРАВО В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ПРАВОВІ ТА ДОГОВІРНІ ОСНОВИ

<i>(Ганджалова, Любіца Сакторова, Мирослава Доліхалова)</i>	403
Вступ	405
Глава 13.1. Принцип втручання влади у набуття спадщини	407
Глава 13.2. Передумови для спадкування	411
Глава 13.3. Спадкування за заповітом	416
13.3.1. Перша група спадкування.....	416
Глава 13.4. Спадкування за заповітом	418
Глава 13.5. Передача боргів.....	422
Глава 13.6. Правова традиція та рекодифікація: порівняльний огляд спадкового права у Словаччині та Чеській Республіці	428

Глава 13.7. Кодифікація нового Цивільного кодексу та його амбіції у спадковому праві.....	439
Глава 13.8. Амбіції спадкового права в процесі кодифікації нового Цивільного кодексу	441
(i) Третя група спадкування	441
(ii) Четверта група спадкування	442
(iii) Інститут спадкового договору.....	443
(iv) Відмова від спадщини	444
(v) Інші правові дії у разі смерті.....	444
Висновок.....	445

РОЗДІЛ 14. НАБУТТЯ СПАДЩИНИ У СЛОВАЦЬКІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ *(Мілан Судзіна)*

Вступ	451
Глава 14.1. Загальні питання спадкового права	452
Глава 14.2. Передумови спадкування.....	453
14.2.1. Смерть фізичної особи	454
14.2.2. Існування майна	454
14.2.3. Право на спадщину.....	456
14.2.4. Дієздатний спадкоємець	457
14.2.5. Невідмова від спадщини	459
Глава 14.3. Спадкування за заповітом	460
14.3.1. Загальні питання спадкування за заповітом.....	460
14.3.2. Реквізити заповіту.....	462
14.3.3. Форма заповіту.....	464
14.3.4. Скасування заповіту	467
14.3.5. Примусові спадкоємці	468
14.3.6. Позбавлення спадщини	469
Глава 14.4. Спадкування за заповітом	472
14.4.1. Загальні питання спадкування за заповітом.....	472
14.4.2. Черги спадкування.....	472
Глава 14.5. Набуття спадщини та процесуальні аспекти спадкового права	475
Глава 14.6. Захист правомочного спадкоємця	480
Глава 14.7. Рекодифікація спадкового права у Словацькій Республіці	483
Глава 14.8. Короткий виклад та пропозиції De Lege Ferenda	501

CONTENTS

FOREWORD	26

PART I.

AGREEMENTS BASED ON INHERITANCE RELATIONS IN UKRAINE: NATIONAL, COMPARATIVE AND INTERNATIONAL ASPECTS

SECTION 1. CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF CONTRACTUAL SUCCESSION AND OTHER LEGAL RELATIONS (<i>Fursa S.Ya., Fursa Ye.I.</i>)	29
Chapter 1.1. Contractual structures in relations based on inheritance rights and obligations	32
Chapter 1.2. Subjects of contractual inheritance legal relations and notarial procedural legal relations: complexity of legal relations and interaction of subjects	43
Chapter 1.3. The object of hereditary and related relations: current problems of judicial, notarial practice and discussions of scientists.....	55
Chapter 1.4. The content of hereditary rights in contractual relations in the context of the analysis of the current Civil Code of Ukraine and the Draft of the updated Civil Code.....	64

SECTION 2. AGREEMENTS BASED ON INHERITANCE RELATIONS: THEORETICAL CONCEPTS, LEGISLATIVE REGULATIONS AND FEATURES OF THEIR NOTARIAL CERTIFICATE BY A NOTARY AND CONSULAR

(<i>Fursa Ye.Ye., Kozyar-Skok L.V.</i>).....	77
Chapter 2.1. Agreement on changing the order of obtaining the right to inheritance by law	82
<i>Draft No. 1 of the agreement on changing the order of obtaining the right to inheritance and distribution of the inheritance</i>	91
Chapter 2.2. Contractual relations regarding the recognition of an heir as one who did not miss the deadline for accepting the inheritance or missed it for good reasons	93
Chapter 2.3. Contractual relations between the surviving spouse and heirs on the division of inherited property	100
Chapter 2.4. Contractual relations between the testator and the heir...	106
Chapter 2.5. Contractual relations between a notary or heirs and the executor of the will regarding the powers of the latter	109

Chapter 2.6. Agreement on the preferential right of individual heirs to the allocation of hereditary property in kind to them	112
Chapter 2.7. Contractual relations of creditors with heirs regarding satisfaction of their claims at the expense of hereditary property .	115

SECTION 3. TESTAMENTARY INTERPRETATION IN THE LIGHT OF PARTY AUTONOMY:

A CONTRACTUAL MODEL (<i>Kiriyak O.V.</i>)	120
Chapter 3.1. Interpretation of a Juridical Act as an Instrument for the Realisation of Party Autonomy	122
3.1.1. The Concept and Doctrinal Significance of the Interpretation of a Juridical Act in Private Law	124
3.1.2. The Doctrinal Framework for the Interpretation of the Content of a Juridical Act	124
3.1.2.1. Autonomous Interpretation of the Content of a Juridical Act by Its Party (or Parties)	128
3.1.2.2. Judicial Interpretation of the Content of a Juridical Act: Limits of Judicial Interference with the Expression of Will....	130
3.1.2.3. Methods of Interpreting the Content of a Juridical Act in Civil Law	132
3.1.2.4. Other Relevant Circumstances of the Interpretation of a Juridical Act as a Means of Implementing the Principle of Party Autonomy	135
Chapter 3. 2. Interpretation of a Will in Ukrainian Civil Law: Normative, Doctrinal, and Practical Dimensions	138
3.2.1. Theoretical and Historical Foundations of the Interpretation of a Will as a Unilateral Juridical Act	142
3.2.2. Normative Regulation of the Interpretation of a Will in the Civil Legislation of Ukraine	147
3.2.3. Subjects of Will Interpretation and Procedural Peculiarities of the Realisation of Testamentary Intent	152
3.2.4. Specific Features of Will Interpretation in the Light of Judicial Practice: Traditional Approaches and Problematic Areas.....	157
3.2.5. Comparative Legal Approaches to the Interpretation of Wills in Foreign Legal Systems.....	160
Chapter 3.3. Interpretation of a Will through the Prism of the Modernisation of Civil Legislation.....	167

3.3.1. Legislative Changes Concerning the Procedure for the Interpretation of a Will by Heirs.....	169
3.3.2. Judicial Interpretation of a Will in the Event of a Dispute Between Heirs.....	170
3.3.3. Analysis of Legislative Changes in the Context of the Contemporary Legal Regulation of Inheritance Relations	171
Chapter 3.4. Party Autonomy in the Interpretation of a Will: Generalisations and Prospects	177

SECTION 4. DIVISION OF INHERITANCE AMONG HEIRS (<i>Diakovych M.M.</i>).....	180
Chapter 4.1. General provisions on agreements on division (allocation): legislative provisions and case law	182
Chapter 4.2. Agreement on division of inheritance: material nature ...	184
<i>Draft No. 2 of the agreement on division of hereditary property ..</i>	185
Chapter 4.3. Allocation of the heir's share in the inheritance in kind..	188

SECTION 5. AGREEMENT ON THE REDISTRIBUTION OF INHERITANCE IN UKRAINE: THEORY, NOTARIAL AND COURT PRACTICE (<i>Lukasevych-Krutnyk I.S.</i>)	192
Chapter 5.1. The relevance of studying the legal nature of the agreement on the redistribution of inheritance in the current conditions.....	194
Chapter 5.2. The concept of an agreement on the redistribution of inheritance and its place among agreements in the field of inheritance law.	197
Chapter 5.3. Parties to the agreement on the redistribution of inheritance.	207
Chapter 5.4. Prerequisites for concluding an agreement on the redistribution of inheritance.....	212
Chapter 5.5. Essential conditions of an agreement on the redistribution of inheritance.....	217
Chapter 5.6. The form of an agreement on the redistribution of inheritance in the conditions of recodification (update) of the civil legislation of Ukraine.	221

SECTION 6. AGREEMENT ON ESTATE MANAGEMENT (<i>Zaika Yuri O.</i>)	225
Chapter 6.1. Legal nature of the inheritance management agreement....	228

Chapter 6.2. Object of management	233
6.2.1. Housing as an object of management.	234
6.2.2. Enterprise as an object of management.	236
Chapter 6.3. Form and subject composition of the inheritance management agreement.	237
6.3.1. Form of the inheritance management agreement.....	237
6.3.2. Subject composition of the inheritance management agreement.....	238
Chapter 6.4. Content of the inheritance management agreement and legal consequences of its violation.	243
Appendix 1. Inheritance management agreement	249
Appendix 2. Certificate certifying the authority of the estate manager – corporate rights	251

**SECTION 7. LIABILITY OF THE PARTIES IN
CONTRACTUAL SUCCESSION RELATIONSHIPS AND
JUDICIAL PRACTICE (*Vozniakovska K. A.*).....**

Chapter 7.1. Theoretical and Doctrinal Foundations of Liability in Contractual Succession Relationships	253
7.1.1. The relevance of the problem of liability in succession contracts within the contemporary legal framework	256
7.1.2. Contractual succession relationships from conceptual foundations to legal practice.....	259
7.1.3. Party autonomy as the basis of contractual liability in succession relationships.....	261
7.1.4. Grounds for the emergence of liability of the parties in succession contracts.....	262
7.1.5. The role of fault and its specific features in contractual succession relationships.....	264
7.1.6. Liability as a mechanism for ensuring stability and fairness in succession relationships, with emphasis on its core functions	265
Chapter 7.2. Liability of the Parties in Succession Contracts: Definition, Types, and Legal Mechanisms.....	267
7.2.1. The concept of liability in contractual succession relationships.....	267
7.2.2. General conditions for the occurrence of civil liability	268

7.2.3. Pecuniary liability in the form of compensation for damages in succession contracts.....	269
7.2.4. Contractual penalties and other sanctions as instruments for ensuring the proper performance of succession contracts .	270
7.2.5. Termination of a succession contract as a specific form of implementing the liability of the parties.....	272
7.2.6. Liability of heirs and legal successors for obligations arising from a succession contract.....	273
7.2.7. Compensation for non-pecuniary damage in contractual succession relationships.....	275
7.2.8. The principle of good faith as a guiding standard in the application of liability in succession relationships	276
Chapter 7.3. Judicial Practice and European Reference Points in the Development of Liability in Contractual Succession Relationships.....	278
7.3.1. Key trends in the formation of judicial practice concerning the liability of the parties in succession contract disputes in Ukraine	278
7.3.2. Criteria for determining the materiality of a breach of a succession contract in judicial practice	279
7.3.3. Evidentiary aspects of establishing liability in disputes arising from succession contracts	281
7.3.4. Balancing contractual freedom with the social function of the succession contract.....	284
7.3.5. The impact of judicial practice on legislative development and prospects for improving regulatory frameworks	286

PART II.

SUCCESSION AGREEMENTS IN FOREIGN COUNTRIES

SECTION 8. SUCCESSION AGREEMENTS IN SWISS LAW: ANALYSIS OF DOCTRINAL APPROACHES AND JUDICIAL PRACTICE (<i>Bordiuh T. O.</i>).....	291
Introduction.....	292
Chapter 8.1. General Characteristics of the Succession Agreement....	293
Chapter 8.2. Agreements on the Partition and Alienation of Shares in the Estate Before and After the Opening of Inheritance (Art. 634–637 ZGB)	297

8.2.1. Agreements Regarding an Opened Inheritance	297
8.2.2. Agreements Regarding a Not Yet Opened Inheritance (Art. 636 ZGB)	299
8.2.3. Analysis of Judicial Practice	302
8.2.3.1. Validity Criteria for Agreements Involving the Deceased.....	302
8.2.3.2. Elimination of conflicts between an inheritance agreement and a will drawn up later.....	303
Chapter 8.3. Negative Succession Agreement (Erbverzicht, or Renunciation of Succession).....	304

**SECTION 9. FRENCH SUCCESSION AGREEMENTS:
BETWEEN PROHIBITION AND FAVOUR**

<i>(Fabienne LABELLE)</i>	307
Introduction.....	309
Chapter 9.1. A Prohibition in Principle of Agreements on Future Inheritance	311
Chapter 9.2. The Admission by Exception of Numerous Regulated Inheritance Agreements	315
Chapter 9.3. Foreign Inheritance Agreements Applicable in France ...	320
Conclusion	321

**SECTION 10. AGREEMENTS REGARDING
INHERITANCE UNDER GERMAN, AUSTRIAN**

AND POLISH LAW (<i>Fryderyk Zoll, Wojciech Bańczyk</i>)	325
Introduction.....	326
Chapter 10.1. The understanding of agreements regarding inheritance in analysed jurisdictions.....	328
Chapter 10.2. Broader understanding of agreements that may affect inheritance.....	332
Chapter 10.3. Private or family foundations.....	333
Chapter 10.4. Overview of German law	334
Chapter 10.5. Overview of Austrian law	334
Chapter 10.6. Overview of Polish law	335
Chapter 10.7. Inheritance agreements (agreements establishing an heir)...	335
10.7.1. Subject limitation.....	335
10.7.2. Formalities	336
10.7.3. Object limitation	336

10.7.4. Legal character (including binding power and restrictions as to revocability).....	337
10.7.5. Polish law prohibition and discussion of possible alike results.....	338
Chapter 10.8. Joint testaments	339
10.8.1. Subject limitation.....	339
10.8.2. Formalities	340
10.8.3. Object limitation	341
10.8.4. Legal character (including binding power and restrictions as to revocability).....	341
10.8.5. Polish law prohibition and discussion of possible alike results.....	343
Chapter 10.9. Other contracts strictly affecting inheritance (renunciation) ..	344
10.9.1. Subject limitation.....	344
10.9.2. Formalities	344
10.9.3. Object limitation	344
10.9.4. Legal character (including binding power and restrictions as to revocability).....	345
Chapter 10.10. Contracts with an effect upon death (mortis causa, von Todes wegen)	346
Chapter 10.11. Lifetime contracts with a death-related time-limit (after death, auf den Todesfall)	347
10.11.1. Formalities	348
10.11.2. Legal character.....	350
10.11.3. Object limitation	351
10.11.4. Legal character (positioning in the inheritance law framework)	352
10.11.5. Legal character (binding power and restrictions as to revocability).....	353
Conclusion	354

SECTION 11. THE PROHIBITION OF INHERITANCE AGREEMENTS IN THE ITALIAN CIVIL CODE

<i>(Bruno Concas)</i>	356
Introduction.....	358
Chapter 11.1. Historical foundations of the prohibition.	359
Chapter 11.2. Current rationale for the prohibition.	362
Chapter 11.3. The unity of the rationale behind the prohibition.	365

Chapter 11.4. Mortis causa and inter vivos acts.	367
Chapter 11.5. Mortis causa and post mortem acts.	369

PART III.

LAW OF SUCCESSION AND ACQUISITION OF INHERITANCE IN FOREIGN COUNTRIES

SECTION 12. SUCCESSION LAW OF SWEDEN:

NATIONAL, CROSS-BORDER AND COMPARATIVE

ASPECTS (<i>Orzikh Yu.G.</i>)	374
Introduction.....	377
Chapter 12.1. General principles of Swedish inheritance law	380
12.1.1. The concept of inheritance and succession law (successionsrätt) in Swedish doctrine.....	380
12.1.2. Sources of Swedish inheritance law	381
12.1.3. Basic principles of Swedish inheritance law	383
Chapter 12.2. Inheritance by law in Sweden and Ukraine: a comparative analysis.....	386
12.2.1. Inheritance by law.....	386
12.2.1.1. Sweden: the system of inheritance classes (arvsklasser) and the ‘parentel’ principle (parentelprincip).....	386
12.2.1.2. Advances on inheritance (förskott på arv).....	387
12.2.1.3. Ukraine: the system of succession orders and the extended list of heirs.....	388
12.2.2. The draft of Book 7, ‘Inheritance Law’: possible adjustments to succession orders and compulsory shares	389
Chapter 12. 3. Testamentary succession: form, content, restrictions... ..	389
12.3.1. Testamentary capacity (testationshabilitet).....	389
12.3.2. Form and types of wills under Swedish law	391
12.3.2.1. Ordinary will (ordinärt testamente)	391
12.3.2.2. Extraordinary forms: rules and risks of proof	392
12.3.2.3. Revocation (återkallelse) and amendment of a will... ..	393
12.3.2.4. Typology of dispositions expressed in a will.....	394
12.3.2.5. Invalidity (ogiltighet) of a will under Swedish law.. ..	395
12.3.2.6. Compulsory share under Swedish law (laglott).....	396
12.3.2.7. Right of representation in testamentary succession (representationsrätt)	398
Chapter 12.4. Cross-border succession in Sweden	398

**SECTION 13. SUCCESSION LAW IN SLOVAKIA:
LEGAL AND CONTRACTUAL FOUNDATIONS**

<i>(Daniela Gandžalová, Ľubica Saktorová, Miroslava Dolíhalová)</i>	403
Introduction.....	405
Chapter 13.1. Principle of official interference in the acquisition of inheritance.....	407
Chapter 13.2. Prerequisites for succession	411
Chapter 13.3. Intestate succession	416
13.3.1. First group of succession	416
Chapter 13.4. Testate succession.....	418
Chapter 13.5 Transfer of debts.....	422
Chapter 13.6. Legal Tradition and Recodification: A Comparative Look at Inheritance Law in Slovakia and the Czech Republic.....	428
Chapter 13.7. Codification of the new Civil Code and its ambitions in inheritance law	439
Chapter 13.8. Ambitions of Inheritance Law in the Process of Codification of the New Civil Code	441
(i) Third inheritance group.....	442
(ii) Fourth inheritance group.....	443
(iii)The institute of the inheritance contract	444
(iv)Waiver of inheritance	444
(v) Other legal acts in the event of death	444
Conclusion	445

SECTION 14. ACQUISITION OF INHERITANCE IN THE SLOVAK LEGAL SYSTEM *(Milan Sudzina)*.....

Introduction.....	451
Chapter 14.1. General Issues of Inheritance Law	452
Chapter 14.2. Prerequisites of Inheritance.....	453
14.2.1. Death of a Natural Person.....	454
14.2.2. Existence of the Estate.....	454
14.2.3. Inheritance Title	456
14.2.4. Capable Heir	457
14.2.5. Non-refusal of Inheritance.....	459
Chapter 14. 3. Inheritance by Will.....	460
14.3.1. General Issues of Inheritance by Will.....	460
14.3.2. Requisites of a Will.....	462
14.3.3. Form of the Will.....	464

14.3.4 Revocation of the Will	467
14.3.5 Forced Heirs.....	468
14.3.6 Disinheritance	469
Chapter 14.4. Intestate Succession.....	472
14.4.1 General issues of Intestate Succession	472
14.4.2 Lines of Succession	472
Chapter 14.5. Acquisition of Inheritance and Procedural Aspects of Inheritance Law	475
Chapter 14.6. Protection of the Eligible Heir	480
Chapter 14.7. Recodification of Inheritance Law in the Slovak Republic	484
Chapter 14.8. Summary and De Lege Ferenda Proposals	501

Наукове видання

**Серія «Спадкове право:
національні, порівняльні та міжнародні аспекти»**

КНИГА ДРУГА
ДОГОВІРНІ СПАДКОВІ
ПРАВОВІДНОСИНИ

Українсько-англомовне науково-практичне видання

*За загальною редакцією доктора юридичних наук,
професора, заслуженого юриста України С.Я. Фурси,
кандидата юридичних наук, доцента О.В. Кіріяк*

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 31.03.2026 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 29,76.

Видавництво «Алерта»
04210, м. Київ, а/с 112.
Тел.: (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.

[Перейти на сайт](#) →